EUZKADI
-ERIJETATIKO IZPARAK

Gernika

ABERIAREN ZIŃOPAK.—Beste gudari gaste bat eraiz dauskue Leguiano'ko gudu-onean: Lauzirika eta Zubimendi'tar Kaoldi.

Oindiño zortzi egun baño asko geyago eztala beste gudari baten criotzearen izpara emon neutsen: Gotisolo'tar Emeterio'rena.

Orain bere adiskidetik maitcen, biotzetikoenari gei-egin dautso, eta eroan dauskue.

Bata Txara-Txara'ko lankidea ba-zan, bestea len lendakari izandako eta orain bere lendakari-orde zan.

Muñiz enemigo-lagundu geuntzan Gernika'ko Ilerira beriko afatsaldian. Lenengo gudariera-batza jeyan, daño itun bat jozz; gero jaunari-gudariak, ondoren ilkarraz eta atzetik dau burutsunen etosiaslak.

Burutsunok oneexek ziran: Txara-Txara'ko; Euzko-Langilena; Unaeta jaunaren lantegikoa eta Eniakume Abertzale Batza'koa.

An ikusi genduzan, gañera, Saseta, Aranburu eta Ordorica buruzagiak, Labauria'tar Joseba, endoro-orden; Arinda'tar Bonchentur, ezkingitsi e'a Euzko-Langileen idiskaria; Pertka'tar Andoni, Batzokiko banalaria, eta lagun asko ta asko, gurtiok bastian eta gurtiok bioz-ikaraz necar-malkoak dariyela.

Berotako aberiode bat galdu dogu. Goyan bego.

JAKIAK.—Afautsa, koipe eta afor batzuek izan da gauf. ¡Baita olezka be emon dauskue! Tira, olan ba-gauz, ezkuz ain txarko be. ¡Orain ardau pixkatxu bat ba -gemoko...!

Ori be ba-datorcha dirauskue.

GANBELUKERIAK.—Bariko goizaldean (¡batek baki ez-ordu izango zan!) gaure kalietan-zeaf gazte-taldetxu bat ibili zan, euren zaraza eta gritaiei ez ohosti galarazoten.

Eta ori, berorixe, safitzuei lazoten da, azpaldion. ¡Zo-afayo edoten dabela baña, ardoorik ez beste edariik ezpodogo!

Eta efi-zafiak, zer egiten dabe? Gudan gangozala-ta, edozer egiten ezkee da ala?

Alkate jauna: ganbelukeriak oraingo du bere beaf daben zigorra?

Gabeko erdustan, zantzo ta zaraiki egin gura dabena, doyela basora iñor bizi ezta lekura!

ERIOTZA.—Barikuan ij zan Galinta'tar Garbiñe, neskatil abeltxale ciutzon.

Goyan bego eta aitz; bedi bere sendiak, bater bere, Aita Soffi'k geure berotako tamal-agura.

KONTUZ.—Artickale ta'erik beltilak izaroti, galazoa, dau. Guda zufetik ga lazoa egoon beintzat eta orain bere alan izango da.

Tafant-eroaleak ayapditauson jaramon gitxi egiten dautse, baña, agindu oferi.

Eta joan zan iendian e'zan ez-biaf bezalko bat jazo, Golkuak zai izan ezkiaslako: txiringuta bat geratu zan, beñipen, bifindura, ezeratzia.

EDERTO DERITXAT.—"Abari" eta bes'e Bidko cuxkel-dadizen gogo-alderko elizkizunari, edeto deritzat eman be. Nun -nai izaten dala elizkizun ori, an ezpada izango nozue. "Atarene", "Amorraga" eta enparag ndizkidok.

Beñu-mendiu

Mañari

ELIZKIXUN EDERA.—Iaren jenengo barikuan Josu'ren Bijota gozoaren aintzaz elizkizun edera emoan zan.

Zortzireratako meman neskatil-mutikuen jaunartija. Gure neskatxak muza ostean, lenengo "Aingeru batek Maria'ri" abesta eben eta gera gozo -otoitzak egin ebezan. Osten urengo txaunburu jaunak, Josu-Umiatzua itz-alditzu zanuif bat, berak egi ei daben lez, gozasro-gozoro egin eban. Eta, jaunartze aurian eta ostian be, umeskunk abesti gozoak edeeto ta politq abestu ebezan.

Elizkizun ori, edeta ta onuratasua izan zan. Kistarentzat erasmenik onena auxe da ixan be, Josu mafagarij bijotzea matatzia...

URTEKO GORA BERAK.—Igarorikko urtian eritxu ontan, jayotzak amalru ixan ziran; erijotzak amaika ta ezkontzak bat egin-egiñez...

Lengo urtietatik ona fayotzak eta erijotzak alde andirik ezta be; ezkontzak ostera bai. Oyek, urtian baño urtian gitxiago... Bai ba, emeko neskazar batek, ezkentzia "aitonengo kaferia" dala esaten dartzogoo beti ta. Batzuetan baria, jenlinik olakoxe esanak be "apetxoian" artu...

AGÚNTU.—Lenguinan agurtu genduran emen "Anbota" ta Ugaldetar Peli "Udala Mendi" cuxkel-dadizen trebinki.

Bata astartian agurtu genduran Afupe'tar Pantzeska ta Kobragu'tar Mikel Anton "Boga boga" gudari-taldako gudari adoretsuek eta Iturbe'tar Josu Kanpo'tar Joseba Mirena, Axkunaga'tar Ignacen eta Ezenaro'tar Joseba Mirena "Kirikiño" gudularoko gudari etimak be.

URKIOLA'N.— Igande aratseldian egoon ziran Urkiola-ganian Euskadiko gudularoko gudari onetik: Sandu'tar Biteren, Azurin'tar Rena, Uribe'tar Kepa, Agirre'tar Iosena, Esiguren'dar Kena, Atxikatende'tar Joseba Mirena, Arosleguitar Gergori, Afiago'tar Joseba, Izagire'tar Pantzeska, Urionu'tar Koldchika, Bolar'tar Estepan eta Altamira'tar Bedita.

Euzko-gudari aintzuak Andoni Deunasen oñetan belaunbikotuta zirelarik, azabakandik arturiko kistaf-sinisma-na ederto baten agertu eben. Gure gudarijok olakoxe on-onak, amalak eta adoretsuak dira ixan be ta...

¡Aurera olantxe Euzkadi azkatu arte!

MAÑARIKO.

Oafa.—Zure agindua bete dogu. Zure gogo ori agertu biarlik eztaukoxe, ba'dakizu EGUNA'ren erlak zabalik dagozala, zure idazkintzai-eta.

Begoña

Atzo, laranbater, Miren demaren eleiz naguefan, utzi ta ziran Perez Martinez'tar Augustin mutil gaztea, Arcos Salvador'tar Garbiñe neskatilla, politarekin.

Urmenexea, Apraiz'tar Andoni gastea, Urbiene Imaste'tar Miren neskatilla politarekin, eta Gi'dona Agirre'tar Pantzeska Zubier mofoskua, Iturregi Libano'tar Matilde gaste lirifa'rekin.

Zorionak untasiai berli gastiori.

卐 卐 卐

Monik demasen lekziniak beren ongilo-iandu zan Elizagi'tar Markel (goyan bego) eta amaiera ti urteikoa ospatu zuten, bere gogo aldeko "Requiem"g jauna edeta berak ere edeki abestuik. Aberkiko "eirspontu" berekin bukaturik.

Goyan bego Elizagi'tar jauna.

Aberiko

Arrankudiaga

GIPUZKOA'KO BASERITARAK.—Aurtengo San Anton eguna oso gogo ragarria izango dute. Baseritar geyenak beren abere garaiduak kofra-lan urtiuk zeuzkaten San Anton eguneau beren artu eman kontuak garbitzen zitzaten.

Kristautasun aundikoak diran lez, gobean joupa entzun, jesnari eskerak emon ta eraz arteko bazkari egiten zan, ondia San Anton eguna ospatzen zuten. Orain paxi tan atendi geratu dira baseritar geyenak; tumalgarria zaigu au izkiñen aspian eru gabeko siniemen aundiko baseritarak ikustia.

Euren izerdiz irabazitako ganaduak kendu, sendi-tako paku alaitasuna ezandu, gastedia guda eraman, ta onelako txarteriak eraso dizkiote baseritar nekazariei.

Gipuzkoa'n abere ganaduan artian abrastasun aundia zegoan, baño egun batetik bestera, sartu dira paxistak ta ola Gipuzkoa guzian jabe egin dira.

Kendu eikarte gurisk eurekin estarone ti ta aufera. Auxe da paxistan doktrina ta katolikotasuna. Etxiotzia iñori kalterik ezingo katolikoak dira-la, ta onela atsipetu ezpeartu dituzte sembat nekazari, baseritar.

Beneficin basesti batzan zimenko bi taldu bilatu ditzeiskie, ti dituzte Zaprein be zegi ta onelako zenbat txarkeri egiñek lirifko dituzu emendik guazen garavan, bej zoritxafez.

Amaikes eru gobe erazo txar onen aspian afapatu dezute, ta orain ez dago beste biderik gurisk lana, biarra ezin iñor dogu, emen gauden gurisk Euskadi gako au etasi maltzufen azpitik aska'zeiko ta beren alde aldan laguntza eskatzeko Jauna eferdtu dezila ta berak gorde dezala Gipuzkoa'ko uri-erlak berjuk guzen ke.

ITURALDE.

Oafa. — Ufangoan izki argitxoago egiku, bestela emango langitzeak txarto ibilten dira-ta. Jafai idazten.

Irura

GUZIAK TINKO

Eri gelenak bezela, lenbizkiko egunetikan ariztzen dira guda oñean nere eritar maitenk.

Zurumurua sortu zanetik, gaste guziak belarlak erne zituztela jelkij ta aufeko muturean dabiltza abeltzale ta euzkel odolek, geme-zintzo bezela, zutik Aberi alde.

Xabin "xaño" buru zutela, laister iriten ziran mendira. Gerontik, bai Donosti, Andre-zarra Lekotik, Zestona ta Bermeo, oj dabiltz beti tinko, sutan ta osasuntsu, iruratarak.

Esan liteke, sendi osonk edo anaikide, oso-osonk irten ziraila. "Izkiro-neko" etxe zabala laga ta, beritako lacsme, Julen, Nikolax, Maximo ta Leonardo, Gernika'ko gudarozte naguslan (Agustino tan) gustiz dira jangile azaitzen diranak.

Amaika espain garbitze eta supatze egiten dute, beritako gudariak, Nikolas sukaldari trebeak mokaru gozoak banintu ta!

Ori eltzekai edefak! Ori dek bakoruan gori gozua!

Garmendia'tar Xabin (urteak ugari xamar izan aien) oraindaño izan dute gazte alaí ta kemenisu olek, zuzenlari edo giari; birez, aita ordeko ere bai.

Ber, bi llobs, aldra ofetan daoutta beran, ba'dirudi, Xabin zarak, bigañen gaste alda igarotzen ari dala.

Oridek txertua eman ditekeena, lagun!

Katategi basetxezo zabaleko sermdan Luxo, es dek ixtua ¡ez asaqotan! Or idek begia ori! Santa Maña'ko gudu-oñean ere, ez itzaken beldurtu, Iru aldra, arenjo majzurrek, eorek bakarla menderatu ituzen.

Esku "bomba" ta "izkiñu-azkar" edo "ametralladora" olekin, naikoa itzaken gusi-gusisk lasterka aldendutzeko.

Irura-mendietako uso ta erbiak zeukatek letifual ire aufean jaftzen ba'dira: laister dituk ankaz gora.

"Cuchsrea" ofen efez jotzen duenak berogel ta amaf metrorq balarekin, efeza izaiokek Santa Lucia'ri, egunero Altagurre bat.

Ire guda oñeko, lagun Astigarraga'tar Jon ere ez dek gordean, edo bazaratu ta ustakoa. Ez afanos!

Onek ere, ufuti xamar, jari afen amaf "zentimo,"ko txanpona mafaskatzea dik.

Etzeukak tiro makala!

Ez dira apalak altatutako olen aftean dauden, Olano'tar Gonzoxo, Ureztaran (Kazpadenjokoa), Todor ta Jokin; aofu abestí ta zarata sortzea dute, ihun bada okelikin.

Ondoreneako ez dira asmo makalak olen aftean, Modesto-neko "kazuenak", Arantzabiko bazkari gain gañskoak, "Moxonoko" tripaklak, aotan dabiltzkite. ¡Noiz batuko ote gera? Jaunak nai dezala guzi-guziok, oessuntsu ta lenbilen biltzea.

Ori ala izatea, zuen aftean geratu nedila.

OTARTXO.

Euzkalduna'n

Atzo afatsaldez, lenengo jokaldian, IV'gn. Ramos eta Arellok, Onaindia, Egurola ta Legafa'ren aurka jokatu zuten.

Irukotea gogofa zan, baña bikotea gogofago.

Zortzi tantoa irabazi zuten Ramos eta Arellok.

Ondoren, Bazkaran eta Gofi'k, Gatxaga ta Guridi'ren aurka.

Amar tantoren aldez irabazi zuten Bazkaran eta Gofi'k.

卐 卐 卐

Gaur afatsaldeako joan zan iranbideko jokaldia iragofi dute. Teodoro ta Arellio, Onaindia, Egurola ta Legafa'ren aurka.

Ramos anaiak, Olabarita ta Aranburu'ren aurka.

Bilbao'ko izparringijak diñuena

"Euzkadi"

"...católicos que ignoran el Evangelio" ikenpututen dau, onek, bere lenengo izaldana.

"Golpara ezagutuen estaben uskurtzaliak" esta, ez, idazlak aamaurikua, Paris'ko jaupari batek egan ebala ta izparingijan irakurikuan baño.

Ain gutxin be, izparingi ori, "Euzko -Deya" deritzo. Eta Golpar'kija ezagututen estaben katolikutzat etsiten ebazanak, España'ko Lateri katolikuaren (?) zaimpian beti bixi ixan diran España'ko katolikuak bakaldar Laterijaren zaimpian egon ixan ziran aldijan; gotanfak eta Elexadeuneko burubak Lateri "katolikuak" ixentetan ebazanigi; izaldink-ziar egiten ziran ibildauneran gudalburuben espatzen zaimpian dopu-tudijak eta jauparijak ikusten ziranian, golpar'kirik etzaig ikusten, afokerija ta afokerija baño. Eta orain, aldi aretako katolikuen eredu atzefiratu ixan diran aundiki -maudikijak eta, euren katolikutasuna erakusteko, lekura eldu ixan diranian, arek Paris'ko jaupari asfak esango leukian lez, Golpar'kija ezagututen estaben uskurtzaliak-antso agertu ixan dira. Eta jakiña...

Gudalburu asaldarijakin batera, eurak ekari ixan daben matxinada oneri ipes -egifeko Paris'era ixan diran paxistakin ikegaldijak ixan ondoren, Paris'ko jaupari'jak, itz onek oguni biarra ixan dau: "Me ha parecido vivir entre católicos que ignoraban el Evangelio". Golpar'a eztakijen uskurtzalien artian bixi ixan naiala begitandu yat.

"Tierra Vasca"

Izparingi onek paxista-era iguingarijari oldarftuen dautzo. Paxistata-una, alpefkeirjaren jasoin antzo agertuten dau, Diogenes'en aldijan, ikusle asko ixan ei ebazan alpefkeirjak. Eta orixintze be, paxistatasuna bide dala, iñok egiñikua jatelen alpefak lasterr ugaritiko itzaskeziakua diño.

Beraz, idazlan onetan ikusten dogunetatik, alpefak gitditutako paxistatara gu-ijak deutsezituten alegindu biar gara.

Eta guda onetan aurrengo ta zintzuen ibili biargaranak, langiliak gara, lanetik bixi garanak.

"El Liberal"

M. C'ck txenpetuten dau izparingi onetako lenengo idazlana. Eta txenpurtzat idatzi dauana, auxe da: "La sombra de un cadáver".

Ilotz edo gorpu ixan ori, García Prieto deritzon a beñolako bakaldar gizon ospetsu ta altsubari damotso.

Donibane Loitzun ikusi ei-dau, ta aguratuta, muskildurta eta ilotz antzian ikusi be.

Antxiñako erikstalari edo politiku arek, Espgta'n bakaldarak egin ban dabozan kalitak gomutarazo ei-autsazan. Orain, baña, bere aoin makurra eruan ezinda ikusi dau España'ri ezin ixan eutsazan kalte gustijon zoñua bizkarrian eruan ezinda dabilanaren antzera aftu ixan dautza.

Beste españar aberats okitu ta politiku zaf batzuk be, Donibane Loitzun'en aurkitzen ei-dira. Romanones kondia be, bakaldar zafen aftian aurkitzen ei-da, bere Gudalajara mafiatzas negafak-negar egiten aurkitube...

"La Gaceta del Norte"

Paxisten aftian softu ixan dan zalaparta ta alakar ulertu ezíñetzaz idazten dau onek lenengo zafenda bijotan.

Burgos'tik etorri ixan dan emakume batek edo tu ei-dau an jazoten diran jaskun batzuk.

Karlatafak, zedztafak, erenobainotafak, palankistak, paxistak eta abaf, bakoitzak berari begiratuten asi ei-dira. Eta batak gura dabena, bestiak ez ei-dau gura.

Palankistak, uskurtza gaumarik entzun be ez ei-dabe gura. Eta karlatafak uskurtza, ezestuterik ez ei dabe iaketuten.

Zedztafak, euren aberastasunak nundik ondo gordeko alegindu ten ei-dira. Euren ogasunei baketan laga ezkero, areik gudarik barik poztu, egongo ei -ittzakez. Palankisten eretxija, ostera, aberatasai ezijak iniintekia ei-da. Eta batak au gura dabela, ta bestiak beste bat gura dabela, bat-batean atu ei-dira eten bako burukaldijetan ibiten ei-dira...

"Euzkadi Roja"

Euzkadi'ko Jauparitza'ren ordezkartijak Valencia'n aurkitzen dirala diño, Valencia'ko Efikal-Jauriaritza ikertuten juan da aurkitzen.

Ikertaldi oni, ondo deritzo. Eta aldi onetan esiliari, baña, onda baño obeto.

Paxistak zabalgunde aundija egiten ibili ei ídira, ba, Euzkadi ta Valencia bata bestiaz aitu gura esta dabiltzala ta abaf, esaten.

Eta paxisten gusurfazko zabalgunde ori gusurfututeko ta abaf, Euzkadi'ko Jauriaritza'ren ordezkartijak Valencia'ra egin ixan daben ikertaldija baño egokigagorik, ezer ez ei-dago.

Paxistak iradotzez eta abaf, euren gusurfazko zabalgundia egiten, aspertu be ez ei-dira, egiten ixan.

Euzkadi'ko ordezkartijak Valencia'ra juan dirala jakin ixan dabenian, baña, maudugik Ilda geratuko ei dira...

"El Noticiero Bilbaino"

Izparingi onek egunoroko otoreari jafaituban, Euzkadi'ko guda-oñetako izpañak dakarfz.

Gafantzizko izpañik eztauskiu emoten. Eta ezin emon be, gafantzizko izpañak emoteko gafantzizko jazokunak jazo biar dira-ta.

Lengo egunean onuntz etori ziran beste aldeko gudarijak esan dabenentz, beste gudari asko be laster onuntza igaroko ei-dira.

Eta beste aldetik onuntz igaroto oñeik egun gustijetakoak diranesketo, iñor etori barik egun bat igaztun danian, zeozeren utsa nabaitzen dalaela arduretan egoten ei dira.

"Euzko-Langille"

Asteroko au atzo agertu zan. Eta bere erlaldeigan guda izpañak ugari dakarfz.

Izpañen aftian emeng, paxista katolikuentzat (?) gafantzi aundiku dau izpañ bat irukuten dogu: Dol taf gotzañak nazitaren gaintlakerijak gaztetsi egiten dabezela.

Eta an be, emen lez, benetako katolikuak, komunistakin batera jagi ei -dira, Hitler'en burubakokerijai eztjak iminten.

Doistaf gotzain katolikuen irakatsiau, oi Burgos'ko eleiz gizonak eta... ikasi biar leukie.

Asteroko onek, euzkerazko irakurgayak be ba-dakafz: Ustare'ren naskaldijak eta "Eriko,"ren olerkijak.

Oixandiano'ko gudariak afo da[illegible] bilbotarren txaloak artzen.

Guda onen galdu-irabaziaren ondorengoak

Odol-laño moltzoak—odol-ekaitza idurri—, ilun, itun, beltz. Iguzkiaren ordezkuan dakusgu. Gorotoa, aundimakeria, griña gaiztoak gizabiotzei gogorkiro erantzuta. Golkoak: bekoak etzali ta erkitzau nai ditutuke; zundikotzak, txiki ta argal diranak azpiratu, xeotu, bifindu; aberats-dirudun afrokoak, biargia apaltik jopu ta menpeko biurtu. Indaf zakafa ituiute gizalege, norberen griña aldalak eiburu. "Ni, lendabizi, dusate, eta ufengo ta ondoren ere, ni." ¡Norker! afopetza, biotzaian; lerdea ta ita liuqu, azalak, españetan; egiztra mellar, exterak, gizarizan! Lodi zabaleko lateri edo azkonk befia, aitzakí-matzaki, nor galgoka, xenek baño zenkk lengo aldat zapaldiko...

Uricak jun, urteak etori, odei laño moltzoak darakuspotzu odol-ikuztze gaiarl. urteak urte, badatorkio zorionaren bere garai. ¡Aeko dira bai, ase, odol-gofi bere gure uri taukun, zugaitz iantzidun baso eta mendi galur erpiñenak! ¡Ez bañó, ez da, aeko Ama Aberi'ren areria aukerak egari ditten odol ase-ezina!

Aplika aldian jelki el dira afoskio Espeñako militar eta paxisten basatiek. Urtal erdi-inguruko goiz batean zibosku-en Cadiz, Sevilla, Burgos, Gasteiz arabafa eta beste uri nagusi batzuek ere, militar, paxista eta zarpi nulla, erasoko efege-zuten zigor eta menpean zeudela entzun genituen afatseruntz. Entzunak entzun, beti beldugarriak ziranez, guda-zantzotzat, dardarar, baña tinko, aru ariun eurko efi lanpie zintzuak albiste madarikagafi oiek. Guda, guda-itza, aotik-aotra edonun zeblen. Guda, afasoldun so garbiak ixiku naia ane da; efuki eta ogi eske diranak zepotik ito-nala; lanpie leiaiuren eskubide hidekzuak eragutu nai-eza; euskerez mutza ta euskera utzean oldozen dauenak ostikopetu eta erall-bear galzion..., bere batzan zion eurko efi biargiak, oelako ondorengo irugafiak gudatik zaotzkion zeikianez. Eta guda'ri guda; indaf zakafari, indar zakafa dauzokienez, jeiki zan, jeiki, irug ta zendo gure gazteri bularzua aginteren its batera, era berean, gur zapaltualeak zapaltzekotan, ikusuz, gogal, oldoomen eta guzti gure izatea lurpean bein-betiko eskutau nai ¡ikgutenak, Euzkadi ¡ief-aldetik, beintzat, bein-betiko eskutau ta ezerestutzekotan.

Gudariak aituzta, gazte oiek nortzuk diran eandu dago. Gudariak ahal, ez baño guda-zale ta burukalari setatzuak. Zaiñetan iraseklik bor-bor igesi egin beañan zeikiten odol-dardari erastzuna, gurasoa, anai-arteba eta maitenoa aldi obengorako uzuta, geingo emen ezikik, bei bizia, euren izatza, emaztaño ikeki diran kuoko sendi osasuntsu zapetariko kimu gazte, gordin, tinkoak. ¡Yainkoa ingu eta onelako aldarzai! dituguralik kideko, ezin ihun dik iñoren beldur izan denkegukez!

Anai-arteko burukaldi ondagafi au gaiko beañoke iztorskiqukenak, ez izatzeko obesk ba'diran afen, its gutxitan ¡us, eurko irakutfe, ez itxaro generaxegun rekiriri, aufetzpeu eta gizakiek españetan aitzeleirik, indafa, Yainkoa'tar, glezkiaren jonetza (exclusiud, ikertzat eta maltzurkeria, odibedzat dare alkiktenengandik.

Zorionez ziran sendiak, erdibituak, ezerestuta...

Seme-alabak, umetaruz...

Senar edo emaste, a' gu ...

Ezkon-gaiak maitedna... zertsua.

Langileak: egibide ta lasterri tajuzkerik ikusi ez, bai baña zigor, asafe, erieta eta argagi tratak...

Adiemen, gogamen ta mintzoa, iñoren mesfe...

Edonun, ongar-emiñak, sukurutz eta aztiñak...

Gosez ez-beari, menpetasun oso; eun nai...

¡Oi, baña, euzko-anaiak, ei, guda ma dariscraf; au irabazko bagi-ikie, irab.zi -irabazko dagun lez... ez-nokaez ikusiaben gureganiko gizatuzkeiak. "Gure Eliza-tzeko gure gogo ta almen guziak ainbat ziretzan gear egiñiko, amea urdiñ, gaso zorontzuen bilu.

¡Gure "Euskadi"ren azkenzuna!...

Langile eskubideen ezaguera bidekoa...

Egiziko kristautasuna, egiziko euzkotarusaz batera...

Gure eta mintzo ta oitura zaar garbiak gean artian...

Anaitasun maitalea, alde guzietan...

¡Ordunan bai, oraindaño baño ezkontsugo ginakeiarik, Arana-Goiri'tar Sabin, irakaslariekin esango genduke la—ta oso laistof eta beañan gera—: "Gu Euzkadi'rentzat eta Euzkadi Yainkoa'rentzat".

LAUDATZ

Kokotxak xaltxan

¡Bañan gizona! ¡Oraindik oftan gera? Orain ikusi dana ikusi ta, "bañan ofen bloiz gabeak ote dira ba paxistak", dioru?

¡Ok, "txaka", bai, oren bloiz gabeak dira ok, edo obeto esateko, biotza badute, txara orda, aberitzale aufka egite afen, zer tai gatzq eudo baño obeto dagola derizkiotzen bertza!

Orain abek ez dute besteak dauzagun lekuan, birkaf orafen amaian baño.

Biotza dotzen d'ot, naiz ta griña txaf, gorotz eta pozoirz bertzako "bixiga" putztua izan.

卐 卐 卐

"Txantxetako gudariak" beaz "Uztare". Txantxetakoak egia dioru, ¿beña gurisk? ¡Ez da amezesa ere! Zuk dioru oñetaiior, jantzi txukunez, pintxo pintxo beti kakan ibili baño, beste gauz bat ere eriten dute abek, ta da, gudara Juan ez, ta "txirpoi" bezen ezjo izaten badira, on baño ikaftz gelgo egin.

¡Legutzion'n egin zutenaz oritzen etzera? ¡Ian ez ba ziran obe!

¡Zerxxok omen ziran gudaketarako, sutan oiu gabesk!

Zuk diozun eran Gran Vía'n ibiltzeko ez dira aufak! Ez da ibaren azkenaen beren txindia jaotzako ere.

¡Ontan bai ziraia azkafak, "batallones de choque" omen dira... ontan!

卐 卐 卐

Koipe mututu zaigu. Orain nintzaten dada, ¿bera ote da gero? ¡Uuuum...! Eguake lenca jaiko, estarika zutotik legatz holotzak eta mokaru gozoak ai-gure efi mailu, ta Muriku'ko txipiroi gozoak jaiko biar baidut orsjodik. ¡Ez aldi artan beccla! ¡Akatzaentzat ziran txipiroik jaiko, alaiala! Ori ez dei geigo egingo baño egingo-mok bera ez dala.

Bera ez bada, eunu abeta- afapatutako "txarra gasa" ezinik dagolasez ote da egin?

Onda ezagutzen bai det, "nere lagun zar" Koipe.

卐 卐 卐

Eazzistaren treñermak "tira-bira" egindu oraiko omen.

Madrid'eko baliza jo ta of dabiltz iya itzan, treñerua ("España") kilez gora ortela.

¡Au ez du ruzendako, ez da Koipe'k pa-laia-eratez ustez ba du ere!

卐 卐 卐

¡Ori pikotara jun eran Pelo!!

卐 卐 卐

¡Kokotxak xaltxan! ¡Zefek ian azi! Ez degu ala ere, emen orlako mokaru gozoa jatzko itzaropenik galdu! ¡Ez alajaiobeza!

Bilbao'n azizki jaten dala, gosiak gaudela, Donosti'ko ispañingiak safi diote.

¡Jainko igaro etzan efitik Donosti'ra etori, ta ¡eik guri ontan erakutsi!

Nork eta tomate, tipuj eta pimpinua ere gordifik jaten duen fasxista "jende" (nola bait deitu beaf) ofek.

Ofa etzekitek—Erando'ko Joxe—, Axpa aldan, txaxoen afapatuako zer legatz (ez Koipe'n anzekoak, ...) jaten diran.

Ok ez bai ezkitek, Jainko txikien beri ¡Ez da andiena ere ahek beintzat!

卐 卐 卐

Legatz kokotxak eta txipiroi gozoak
ez dizkitek ez Jango
fasxista faltzuak
ez amaitzen danian
¡ordun bai kontuak!
jan beañko dikiztez
¡¡kolayo ustzlak!!

ATARENE

¡¡PA... KUN!!

"Itxarkundia,,'ko mutil-en umorea

Iñoiz entzunak iango zerate, Batez ere, Aprika'ko gudara ala ta-izpaxingi guziak, "paco" gorri ta "paco" bera artzen ziran. ¿Bai aldakiñuto zer izaten zi ran Aprika'ra ajoazenen mutilentzat "paco" oiek? Ner, ezko mutilentzat "Tximela-txiki" bat zana, edo txorlentzat txon txongilo bat oi dana. Eta, zioteuer, "paco" olek, axaria berin bizkofaj ziran gorde-lekuak biliatzeko. ¡Begia oon, "paloma" an!

Gure erlia gudarik gofian dagolarik, gure efiari aufrapatu nola lortu biar dun erakutsi nales "beltzak" beai-aufran ditugularik, "Itxarkundia'ko mutilen umoreatzaz zerbait idazteq biruratu zait.

Umore aldak ezbaliz...

卐 卐 卐

Ida'ai, Idazai, Ifeza ziok, Pa... kun, pa... kun. Ez aiz egon oean izituen ¡Baña ez ere afa'o! Eg ita ezin oi dan gañkon.

Saai atzetik edo-ego ezden batei atzetik jaftta, pa... kun, pa... kun aritzen aiz. ¡Euzko-gudariok aunza-ren gaperdiko ezinia gera'a ume al dek? Tokitan ago, pa... kun maltzuf ori.

Batzoubat perst zegok beti, iri eranteu teko. Sudufa gori-gori, itxapelap'tik prekilo zorarazi bat erakusten dualarik, satoari noipelnka begiratu xamura'a botean, ifodeak aufrana bezin maltzki puzila ezkontan afiota, prest segk beti bateochri ri eranteuteko, pa... kun maltzuf ori. Patzoubat oren pora-bji ¡radien, aukenean, Ixiliaun baten ondoren, i ordea, ien da gusik baño eraxoa ¡pa... kun!, ¡pa... kun! ¡...tirantiak! Eta bat boteau, eten sofota bat aftu ixan baliote bezela, gure "Peru" aiixa da. Eta nere baimenik gabe tiroka eraso dio. ¿Peru afaño au...? Noiaau, pa... kun biurfia uxatzera lortu diau. ¡Gogoa ar mate!

Eta iasai-iasai itzaterri jafaitzeko tartea izan det.

卐 卐 卐

"Itxarkundia"ko mutilen umorea ezin esan aiukoa da. Autera gogof ogiten balduin badukite, edo pastlaren katilari maiz xamar eragiten baldin badukite eraaten eraxoari argegi emonaz, es uste alare umore-ori aldrik ez dibiltzela ikaten. Oraindaño lanean jardun Ladura, jelaserako ere baxter prestatuko zaikiigu. Dagoeiken egindeafak bete ondoren ¡Ori bai! A'pelkirari maxin egiten diote. Aufera ekiteko agindurik ez badizu, atzufa afin ta zaloak irikitzeari ekiten diote.

Baño... aurapetzak aendoarik diraneau... lauk egindia daudelako irkisig goiko txabalon mordudu zaienean... ¡¡aula motelak!!, ¡¡olasera!

"Euzkalduna"ko gudari bat

(Jafaitzeko.)

Euzkadi da euzkotarren aberrija